СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 260. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 6-го листопада 1936. — VOL. XLIV. No. 260. Jersey City, N. J., Friday, November 6, 1936. THREE CENTS

ЗА РУЗВЕЛТА БУЛИ 46 СТЕЙТІВ, 28 МІЛІОНІВ ГОЛОСІВ

ВАШИНГТОН. — Докладніші обчислення голосів, відданих у президентських виборах у вівторок, показують, що за Ландона віддано 16 міліонів 516 тисяч 995 голосів, а за Рузвелта 27,904 тисячі 949.

Рузвелтова більшість (11 міліонів 387 тисяч 954 голоси) була найбільшою більшістю, яку колинебудь дістав американський президент.

Рузвелт дістав більшість голосів у кожнім стейті північно-американського союзу з винятком двох, а саме: Мейн і Вермонт. Коли електори зберуться на церемоніяльне віддання голосів на президента, Рузвелт дістане 523 голоси, а Ландон 8.

ЗРІСТ ДЕМОКРАТИЧНОГО ВПЛИВУ В КОНГРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — Даючи подавляюче число голосів на Рузвелта, виборці пішли теж великою масою за кандидатів Демократичної Партії.

Репрезентація Демократичної Партії в палаті послів зросла з 308 голосів на 335; з цього приросту 13 походять з округ, де були демократичні вакансії, а 14 добуто від противників. Републиканці мають у палаті послів 88 місць; між ними вже є вчислений конгресмен Лемке, що кандидував як самостійний кандидат Партії Злуки на уряд президента Злучених Держав. Поступовці мають 7 місць, а Фармерсько-Робітнича Партія 5.

Зріс теж вплив Демократичної Партії в сенаті. Число демократів зросло з 69 на 74, причому вибір демократа Бюлова в Савт Дакоті ще сумнівний. Число републиканців зменшилося з 22 на 17.

ІНШІ ВИСЛІДИ ВИБОРІВ.

Републиканці вибрали губернаторів лиш у 6 стейтах: Мейн, Монтана, Ню Гемпшир, Норт Дакота, Савт Дакота і Вермонт.

Демократична Партія добула більшість у легіслятурі стейту Пенсилвенія — перший раз за цілу новішу історію краю. Вона теж зменшила републиканську більшість у легіслятурі стейту Ню Йорк та захопила нижчу палату легіслятури стейту Ню Джерзі.

ОСЛАБЛЕННЯ ТАМАНІ ГОЛ.

НЮ ЙОРК. — Політичні обсерватори годяться в тому, що останні вибори в місті Ню Йорку показують ослаблення впливів центральної міської організації Демократичної Партії, так званої Тамані Гол.

Вони годяться в тому, що набудуче ця організація не тільки що не буде диктувати політики Демократичної Партії в місті, але не буде могти навіть ветувати немилих собі предложень.

СКАНДАЛЬНІ ПРОВАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Супроти цього, що на основі виборчого закону кожна партія, що ставить кандидата на уряд губернатора стейту, має добути щонайменше 50,000 голосів, або втратити право ставити такого кандидата набудуче, а комуністичний кандидат Роберт Майнер дістав усього 34,307 голосів, комуністична партія в стейті втратила становище законно встановленої партії.

Неменше замітний факт, що Лемке, як кандидат Партії Злуки не дістав великого числа голосів у західніх стейтах, де його прихильники заповідали йому велику побіду. У 24 стейтах середнього заходу Лемке не дістав навіть чверть міліона голосів.

Губернатор Канзасу Ландон дістав у „своїм" стейті як кандидат на уряд президента Злучених Держав 375,917 голосів, а Рузвелт дістав там 424,226 голосів, або понад 48,000 голосів більше від місцевого губернатора.

СТРАЙК МОРЯКІВ ЖДЕ НА ІНТЕРВЕНЦІЮ УРЯДУ.

САН ФРАНСІСКО. — Страйк моряків треває далі. Для полагодження його не зроблено нічого.

Одна група власників кораблів жде вмішання в справу уряду, а власники дрібних портових кораблів пробують навязати з страйкарами безпосередні зносини.

ВІДДІЛЮЮТЬ НЕБЕЗПЕЧНІ ЗАРАЗКИ.

НЮ ЙОРК. — Інтернаціональна Дивізія Здоровля Ракефелерівської Фундації придумала апарат, що відділює в сконцентрованій формі сильні хоробливі заразки, що викликують такі недуги, як інфлюенцу, жовту фебру та дитячий параліж.

Лікарі признають цей апарат винаходом незвичайної ваги для розсліду хороб通них бактерій.

Апарат це певного роду центрифуга, себто апарат, що своїм оборотом викидає сталі тіла в рідині на край. Центрифуга обертається зо скорістю 250,000 оборотів на мінуту.

Є ТЕПЕР У СОЮЗІ 33 ТАКІ ВІДДІЛИ, ЩО ЇМ БРАКУЄ ВІД ОДНОГО ДО ПЯТЬОХ ЧЛЕНІВ, ЩОБ МАТИ 25 ЧЛЕНІВ. ОТЖЕ ПОСТАРАЙМОСЬ УПРОДОВЖ ЛИСТОПАДУ ТА ГРУДНЯ ДОПОВНИТИ ТЕ ЧИСЛО. ТИМ ЗДОБУДЕМО СОБІ ВЛАСНЕ ЗАСТУПНИЦТВО НА НАСТУПНУ КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗУ, НЕ ПОТРЕБУЮЧИ ШУКАТИ ЗЛУКИ З ІНШИМИ МАЛИМИ ВІДДІЛАМИ, А З ДРУГОТ СТОРОНИ ЗРОБИМО ДОБРЕ ДІЛО І ДЛЯ У. Н. СОЮЗУ, БО ЗБІЛЬШИМО РЯДИ ЙОГО ЧЛЕНІВ.

АРЕШТУВАННЯ В СОКАЛЬЩИНІ.

Сокальська поліція перевела в читальні „Просвіти" і в кооперативі в Шарпанцях трус і арештувала Теодора Крука та крамаря кооперативи. Перевела також трус у сокальській „Просвіті" й арештувала купця Павла Мигаля.

ХОТІВ БУТИ ВБИТИМ.

Оригінальне самовбивство придумав Францішек Фільонек з Вильна. Доцільно волочився він біля військовими магазинами, щоб стійковий його постріляв. Його плян не вдався, бо стійковий справді стріляв, одначе не поцілив. Фільонека схопили і тоді виявилася правдива причина його присутности під магазинами.

ЧОЛОВІК ВІДРУБАВ ГОЛОВУ ЖІНЦІ.

В селі Заколе під Мінським Мазовецьким знайшли 28-літню Станиславу Закшевську з відрубаною головою. Доходження ствердили, що злочину доконав її 25-літній чоловік. Станіслав, який пропав без вісти. Поліція веде розшуки в цілій околиці.

СМЕРТЬ АНГЛІЙСЬКИХ МІСІОНАРІВ.

Як повідомляє бразилійська преса, індіяни, що належать до племени каяпос, у бразилійській провінції Паро, в доріччі Ксінгу, напали на місіонарів англійської місії і, затягнувши їх глибину лісів, повбивали. Виправа, що вибралася шукати місіонарів, які вісім місяців не давали знаку життя, знайшла тільки подерту одіж і лист одного місіонаря, в якому пише, що можна вважати їх страченими.

МАГАЗИНУЮТЬ ЛЮДСЬКУ КРОВ.

Проф. Пієроні з університету у Пармі і проф. Форті з університету в Модені винайшли методу консервування крови на кільканадцять днів, аберігаючи її перед усякими біольогічними змінами. Винахід має велике практичне значіння, бо робить кров, призначену до трансфузії, придатною до вжитку на довший час і позволяє робити запаси крови до вжитку у шпиталях і клініках.

ПІД ЗАКИДОМ ПРОТИДЕРЖАВНОЇ АКЦІЇ.

Перед судом присяжних у Тернополі відбудася головна розправа проти бувшого студента теольогії Омеляна Обжуховського із Слобідки, якому закинено, що поширював протидержавні летючки. Обвинуваченого засуджено на рік вязниці і позбавлення громадянських прав на три роки.

ВРОДИЛИСЯ ЧЕТВЕРНЯТА.

Пані Перл Бриджез, 35-літня жінка фармера в Сенаті, Мізурі, що газдує на найменій землі, вродила в понеділок коло пів до 7-мої години рано четвернята. Двоє з них скоро померли. Д-р Фредерик Спейдел, сільський лікар, помагав при породах при світлі нафтової лямпи.

ВІДБУДОВА КИЄВА.

Із ленінградської „Правди" довідуємося, що тепер перебудовують та відновляють Київ, який за останні роки щораз більше занепав і став страшенно брудний. Великі зміни поробили на Подолі; на місце відомої „толкучки" (т. зв. контрактової площі) влаштували кленовий парк. Малі вулички скасовані та перемінені на бульвари. На Володимирському горбку вибудували дім з осідком Центр. Комітету Комуністичної Партії та совету комісарів. На Подолі вибудували дворець для кораблів і човнів. Правий беріг Дніпра, що притикає до Подолу, обведений гранітом; збічча міста над Дніпром перемінені на твердиню. „Подол" зветься тепер „Петрівкою"; є там усякі промислові фабрики.

КАРА ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО.

Перед окружним судом у Золочеві відбулася розправа проти Івана Лабуцького і тов., обвинувачених у намаганому вбивстві постерунковго Вацлава Августиняка. Розправа скінчилася засудом Лабунського на 8 літ, Василя Безпалка на 6 і Олекси Настина на 3 роки вязниці.

ПОЛІЦАЙ ЗАСТРІЛИВ ЧОЛОВІКА.

На терені громади Шешерівці, пов. Мостиска, постерунковий з Дитятич спрімув вечором двох людей і коли хотів їх вилегітимувати, вони, як пише „Век Нови", дали чотири револьверові стріли. У відповідь на це постерунковий стрілом з кріса вранив одного з них у черево. Показалося, що це був Мих. Помірковний, знаний злодій з Батятич. В дорозі до лікаря в Судовій Вишні ранений помер.

ЗНОВУ НАПАД НА ЖИДІВСЬКУ РОДИНУ.

Під дім 66-літнього Шуліма Гельбфарба в Колтові, пов. Золочів, прийшли вечором якісь замасковані люди і, викинувши його надвір, убили удачом якогось твердого предмету. Потім увійшли до мешканя і вбили його 48-літню жінку Геню. Доконавши вбивства, напасники забрали ріжні товари, мабуть і готівку.

СЛАВСЬКО — ТУРИСТИЧНИМ ОСЕРЕДКОМ.

У Славську, кліматичній місцевості в Карпатах, викінчують будову великого туристичного захисту на 300 осіб. Громадська управа приступить незабаром, як повідомляє ПАТ, до будови нової лещетарської скочні на терені, який жертвувала фірма Бр. Гредель. Нові будівлі причиняться, що правда, до розбудови Славська як спортового і туристичного осередка в Карпатах, але одночасно й до дальшого відчуження цієї української місцевости, яку щораз більше заливає чужинний елемент.

УКРАВ МІЛІОН.

Украв міліон французький почтовий урядовець Анрі Мішон, попросту з цілим мішком. Було це кілька місяців тому. Поліція не знайшла апочатку ніяких доказів його вини, хоч і підозрівала його. Він станув перед судом і його звільнили. Та ось кілька днів тому його арештували, бо він, не хотячи, вбив одного чоловіка. Коли шукали зброї, знайшли в його портфелі посвідку на 500,000 фр., які він зложив в одному бельгійському банку. Крім цього його наречена віддала поліції 20,000 фр., які він передав їй у день арештування. Найдивніше в цій історії те, що згідно з законом не можна потягати до вдповідальности того за ту саму провину, за яку його суд раз звільнив. Суд буде імовірно судити Мішона за те, що він був співучасником крадіжу і сховав гроші.

ГРАБУНКОВИЙ НАПАД НА СВЯЩЕНИКА.

На дім латинського пароха в Байсцах, пов. Пінчів, напали 8 замаскованих і озброєних бандитів і побивши кс. Завадського по голові і плечах, забрали йому з бюрка 500 зл. та годинник. Коли забирали гардеробу з шафи, кс. Завадський вискочив крізь вікно і наробив крику. Сполошені злодії лишили гардеробу і втекли з грішми та годинником.

КОЖНИЙ МУСИТЬ УМІТИ СКАКАТИ З ЛІТАКА.

Скакання легконадом сталось у совєтській Росії не тільки національним спортом, але й увійшло в програму науковик заведень, приватних шкіл при робітничих організаціях і т. п. В найближчих роках, як пише совєтська преса, в Росії не буде ні одного мужчини, ні одної жінки понижче 60 літ, які не зладиб обовязкового іспиту із скакання легконадом із літака.

ФРАНЦІЯ РАДІЄ З ПРИВОДУ ВИБОРУ РУЗВЕЛТА

ПАРИЖ. — Майже вся французька преса, як теж поодинокі визначні люди, висказують своє велике задоволення зприводу вибору Рузвелта. Радість свою вони мотивують тим, що Рузвелт є за міжнародню кооперацію в торговлі, в той час, коли Ландон був за економічну ізоляцію. А ліві французькі круги мотивують свою радість тим, що через вибір Рузвелта американський нарід висказався рішуче за демократію і проти фашизму.

НІМЦІ ПОЯСНЮЮТЬ ВИБОРИ НА СВІЙ ЛАД.

БЕРЛІН. — Німецька преса поміщує також прихильні статті про Рузвелта і каже, що таку переважаючу перемогу у виборах здобув Рузвелт у першій мірі своєю персональністю. В нинішніх хаотичних відносинах він ніколи не тратив голови, ні певности себе. Ці вибори, на гадку німецьких часописів, є тихим признанням принципу лідера й незамітний рух у бік однопартійного правління, в бік диктатури.

В РИМІ ТАКОЖ ПОЯСНЮЮТЬ ВИБОРИ НА СВІЙ ЛАД.

РИМ. — Італійські часописи прихильно віднеслися до висліду американських виборів. В офіційному журналі „Джорнале д'Італія" італійський журналіст Вірджініо Гайда, якого вважають вістуном ідей самого Мусолінія, пише, що ці вибори дадуть змогу президентові „концентрувати політичну; економічну й практичну силу в такий спосіб, як європейські народи назвалиб диктаторським". Про вплив цих виборів на економічні справи Америки Гайда пише, що „нарід Злучених Держав відчув, що економічне уздоровлення може бути осягнене тільки шляхом гострого обмеження індивідуальних свобід і шляхом обовязуючої співпраці поодиноких груп під наглядом найвищого авторитету держави".

В АНГЛІЇ ПІДКРЕСЛЮЮТЬ СИЛУ ІНДИВІДУАЛЬНОСТИ.

ЛОНДОН. — В Англії вибір президента Рузвелта знайшов загальне одобрення. Лондонський „Таймс" пише, що вибори ці є вдаряючим триюмфом для особи Рузвелта, який, ідеольогічно беручи, провадив цю кампанію майже сам. Вибори ці є ще й тим цікаві, що вони є „потверджуючі", а не „заперечуючі". Про американські вибори все говорять, що люди йдуть масово голосувати тоді, коли не люблять якогось президента й хотять зміни. Цей раз вони йшли голосувати, щоб висказати свою любов до президента і потвердити його політику. В обличчі цього факту, говорить „Таймс", набудуче всі суспільні справи рішатиме вплив президента, а не вплив політичної організації, а навіть не конгресу. Ці обставини звалюють на плечі президента велику відповідальність.

В СОВЕТАХ ТІШАТЬСЯ ТАКОЖ.

МОСКВА. — Советські офіційні круги висказують отверто своє велике задоволення зприводу вибору Рузвелта. Свою радість вони пояснюють тим, що Рузвелт прямуватиме до міжнародньої кооперації й до успокоєння світа, а понад усе — до затіснення Америки з Советами, в той час, коли Ландон у цьому відношенню був „котом у мішку". Совети сподіваються тепер присилки до Советів нового американського амбасадора. Від часу виїзду звідти Булита Совети не мали американського амбасадора.

МАДРИД У ВОГНІ.

МАДРИД. — Еспанські революціонери, підсунувшись під саме місто, почали бомбардувати його з гармат і з літаків. Середина міста занялася й горить. Революціонери здобули також головне летунське поле в Гетафе, відбираючи в той спосіб урядовим військам змогу оборонятися або атакувати літаками. Положення лівого уряду в Мадриді робиться майже безвиглядне.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР БЕК У ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН. — До Лондону приїхав польський міністер заграничних справ, Бек. Ціллю його подорожі є обговорити з британським урядом можливости жидівської еміграції до Палестини. Польський амбасадор у Лондоні, Рачинський, заявив, що в Польщі є нині 3,500,000 жидів. Вони живуть у прикрих економічних відносинах, що повстали внаслідок загального зубожіння Польщі. Частину тих жидів Польща хотілаб виселювати до Палестини. Жидівське питання в Польщі стає щораз гостріше ще й тому, що серед польського населення зростає антисемітизм. Уряд бореться з тим, але без більших успіхів.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАНОВО ВИБРАНИЙ

Українські робітничі маси у своїй подавляючій більшості лекше відітхнули, як почули, що Френклин Д. Рузвелт знову вибраний президентом на дальші чотири роки. Пишучи це, хочемо тільки ствердити факт, що сентимент української іміґрації таки був по стороні теперішньої адміністрації. Український робітник таки щиро вірив, що ця адміністрація намагалась облекшити його долю. Голосуючи за неї, він виходив із цього заложення, що допера в наступних чотирьох роках буде можна Рузвелтові перевести ті реформи, які дадуть робітникові полекші й працю та можність користати з забезпечення на випадок безробіття, недуги, нещасливих випадків і т. д.

Президент Рузвелт вступив до Білого Дому в часі великої економічної катастрофи і великого безробіття. Лишаючи на боці його акцію в справі рятування банків, його економічну спробу з „Новим Розділом" і т. п., зазначимо, що властиву симпатію зєднав собі президент Рузвелт серед найбіднішої безробітньої верстви своєю федеральною допомоговою програмою. Це була акція, на яку видано величанські суми. Подібної до неї — не практиковано ще в ніякій державі, коли брати під увагу її розмір. Але не забуваймо, що, поминаючи такі джерела доходу на цю акцію, як девалюація доляра, решту видатків на допомогу покривано позичками. Себто затягнено довги, які треба буде сплачувати. Заходить тепер питання, а що далі?

Наводимо тільки ту одну справу, щоб уже нею вказати на те, що наново вибраний президент матиме тепер далеко тяжчі проблеми до розвязання, ніж їх мав досі. Бо тепер треба буде збалянсувати буджет, щоб не затягати знову нових позичок. І треба буде довести край до цього, щоб він розвивався нормально, себто, щоб не творено варстатів праці в штучний спосіб, при допомозі грошей, видаваних державною скарбницею, і то видаваних не з нагромадженої готівки, а з затягнених державою позичок.

Поновний вибір Рузвелта був виявом великої симпатії населення до особи президента. Тут багато заважив сентимент, і щодо цього нема ніякого сумніву. Але сентимент мас є дуже, дуже змінливий. І за наступних чотири роки він може бути цілком відмінний від того, який є тепер. Це певно добре знає і сам президент. Він дістав від американського народу таке признання, як ніякий інший американський президент перед ним. Але зате спала на нього й надзвичайно велика відповідальність. По виборчій кампанії треба буде тепер братися за серіозне діло, бо міліони ждуть на працю і на поправу життєвої стопи. А між тими міліонами є велика маса й українців — безробітних і позбавлених засобів на людське життя. Вони теж повіддавали свої голоси на Рузвелта, в надії, що стане краще.

О. Сновида.

ЛЕНІН ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ

В Києві видали щойно большевики цікаву для нас книжку: **В. И. Ленин, Статьи и речи об Украине.** Книжка ця, що її радимо перестудіювати всім землякам, є скарбницею, з якої можна пізнати цілу облуду, цілий цинізм і (вираз не є засильний) цілу безличність померлого комуністичного диктатора, з якими він трактував українську справу й українську націю.

Перед війною виступає як великий оборонець прав України — навіть на повне самовизначення, на відділення від Росії. Нападає на інші російські партії, кадетів, лібералів, монархістів, за те, що не хочуть робити уступок українцям, а сам прикидається перед українцями як їх єдиний протектор і оборонець: він, його партія, ну і російський пролетаріят, якого виразником хоче бути і з якого перемогою нібито настане для України не життя, а рай.

Але разом з тою обороною українства голосить він конечну потребу асиміляції, як конечну потребу зєднання російських народів в одну велику державу, бо того нібито вимагає „економічний поступ". Бере за приклад великі міста Америки. Так як там, мов у велитенськім млині, перетоплюються іміґранти в одну „американську" націю, так повинно бути і в російській імперії. Тільки, що він зве це вже не асиміляцією (слово моглоб відстрашити українців), а „братнім союзом" народу українського і російського.

Але ось вибухає революція. Тимчасовий уряд Керенського. І знову гремить Ленін проти цього уряду, що не хоче робити уступок національним домаганням України. Аж врешті приходить у 1917 р. жовтневий переворот. Ленін і його партія при владі. І аж тепер тиран з солодкими словами скидає маску! Він тепер видумує нову теорію: мовляв, він є за самовизначення всіх націй, і української теж, але це — **взагалі; а в кожнім конкретнім випадку** справа вимагає окремого рішення. Напр. можна, каже, він, бути за **право** розводу; але чи це значить, що ви апробуватимете **кожний** розвід, що руйнуватиме **кожне** подружжя?

Коли так, то чим же керуватися, чи дана нація має право на самостійність, чи ні? „Інтересами пролетаріяту" — відповідає Ленін. Коли інтереси пролетаріяту цього вимагають — добре; але коли самостійність даної нації тим інтересам шкодить — геть з нею! Але це була лиш маска, прикривка, бо за „інтересами пролетаріяту" крилися **просто інтереси російської імперії.** А вони вимагали, щоб Україна лишилася при Росії. Тому він випорідає війну Центральній Раді. Тому посилає до Антонова - Овсеєнка, команданта російської армії, що сунула на Україну, наказ розстрілювати кожного селянина, в якого знайдуть кріс. А коли Україну здобуто, цинічно хвалиться, що тепер досить матимуть росіяни і вугля і збіжжя. Цинізм його доходить до того, що він з одної сторони лає німців, які **хотіли** вивезти з України 60 міліонів тон збіжжя, а вивезли тільки 9, і тутже тішиться, що Росія не тільки хоче, але і зможе **„взяти"** з України 50 міліонів тон збіжжя... За той самий акт насильства, **хоч німці платили, а большевики ні,** клене він Німеччину імперіялістичною державою, а Росію називає визвольницею уярмленої України...

Будучи в опозиції, він балакав, що ніколи не допустить до „насильницького" прилучення України до Росії; він прагне лише „добровільного" союзу з нею. Але ось большевики при владі і перша річ, яку робить Ленін, це посилає червону армію, яка вогнем і мечем скарала Україну і „добровільно" прилучає її до імперії.

Хто хоче студіювати найоблуднішого, найцинічнішого політика, який дурманом фраз баламутив українських соціялістів і нарід, щоб у відповідну хвилину скочити обдуреній і морально роззброєній нації до горла, хай студіює українську політику Леніна.

Може ці студії вилікують нас, бодай на майбутнє, від старих гріхів. Може вщеплять, бодай тепер, основну думку, без якої завше лишимося рабами: ніколи, при ніяких обставинах, ворогові-чужинцеві не вірити! Завше надіятися лише на **силу, тільки на силу,** ніщо крім **власної сили.**

ІТАЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ СОЮЗ

Нема вже ніяких сумнівів: між Італією й Німеччиною встановлюється найтісніша співпраця на полі закордонної політики. Міністер закордонних справ Італії, граф Чяно, зять Мусолінія, зазнав у Берліні триюмфального прийняття. Навіть по школах припинили на один день навчання, а вчителям поручено зясувати всім школярам малих і великих німецьких міст, що за місце займає сучасна фашистівська **Італія та її провідники** в боротьбі **за ідеали европейської цивілізації. Німеччина** твердить, що **вона вже** від кількох років перейняла на себе ролю охорони Европи від знов наступаючої Азії. Італія довший час намагалася триматися щодо цього азійського наступу, персоніфікованого в теоріях і практиці московським большевизмом, досить невтрально, — ліквідуючи комунізм у себе в середині, але підтримуючи назовні — навіть у відношенні до тієї самої большевицької Росії, — політику „невтручання у внутрішні справи інших країн". В цій своїй невтральности Італія була посунулася так далеко, що в тім часі, як німецька преса ні на хвилину не переставала інформувати німецьке громадянство й цілий світ про дійсний стан річей у Совєтах, про жахливий терор та голод в Україні, італійська преса, — щоб не дрочити совєтського посольства, — проходила повз ці факти мовчанкою. Італія взагалі цілу Росію збувала мовчанкою. Винятком робили тільки книжки, досить численні і досить критично написані, та більші місячні чи двотижневі журнали.

Італійсько - етіопська війна прорвала цю мовчанку. Москва певна, як, зрештою, мало не цілий світ був певний, що Італія не витримає видатків кольоніяльної війни, і що — внаслідок того, італійський фашизм скрахує. Тому розперезалася і почала голосити хрестовий похід проти фашизму взагалі, формуючи для того так звані народні фронти. Потім прийшли еспанські події, що виказали світові справжні цілі Москви, та її жахливі методи для осягнення влади в світі. Потім прийшли дуже поважні сутички в Комітеті для невтручування в еспанські справи, де совєтські делеґати виявили безприкладний цинізм, обвинувачуючи з одного боку Німеччину, Італію та Португалію в несенні допомоги еспанським повстанцям, а з другого боку допомагаючи еспанському урядові грішми, людьми й воєнними припасами. Відповідь, що дав був італійський делеґат Ґранді на ці совєтські обвинувачення, була дуже переконлива: вона виказала, що італійський уряд, хоч і не подає до загального відома багатьох фактів з діяльности совєтських аґентів, проте дуже добре про неї поінформований. Ґранді подав довжезну листу фактів, з іменами й точними датами, коли і в який спосіб совєтський уряд активно втручався у внутрішні справи Еспанії, на користь комуністично-анархічного еспанського уряду. Німецький делеґат зі свого боку представив другу довжезну листу. Світ опинився перед вражаючочим образом тої гри, що відограється в Еспанії: для всіх тих, хто ще не розумів, стало ясним, що в Еспанії відбувається якщо не ґенеральна, то в усякому разі ґенеральна репетиція бою двох ідеольоґій, двох світовідчувань, двох світоглядів.

Для Німеччини перемога комунізуючого еспанського уряду означалаб загрозу комунізування Франції і — потім безпосередню загрозу німецьким кордонам.

Для Італії перемога комунізуючого еспанського уряду означалаб наступ безпосередніх московських впливів на Середземне море, де вона хотілаб панувати самостійно, або в найгіршому разі — в порозумінні з Англією, що потребує середноземноморських шляхів для сполучення з Індією та Єгиптом. Італія, що до великої війни напружувала всі свої сили, щоб спаралізувати впливи Москви на Балканському півострові, бо через тодішню Сербію імперіяльна Москва починала вже простягати свої руки до Адріятику, — ніяк не може допустити, щоб нараз Москва опинилася в самому серці Середземноморя.

Для Москви ж поразка еспанського уряду, що для нього вона витратила стільки засобів, була би незвичайно загрозлива, бо з одного боку її міжнародній престиж був би підірваний у цілком непоправний спосіб, а з другого боку опанування цілої Еспанії урядом генерала Франка, новим смертельним ворогом Москви, означалоб величезну загрозу панування московських аґентів у Франції і сформуванню давно жданого бльоку держав західньої Европи проти Москви. Нема сумнівів, що теперішній союз Італії з Німеччиною — перша підстава й ланка цього величезного антимосковського бльоку. Щоб у цьому переконатися, досить поглянути на статтю римського щоденника „Мессаджеро", „Европейське післанництво", де можна знайти такий багатозначний уступ:

„Обидві нації (Італія й Німеччина) мають важливу **місію** в Европі, і ця місія набирає ще більшої вартости з огляду на її тенденцію вияснити, поліпшити й створити співпрацю саме в той момент, коли Европа виявляє найбільшу потребу в такому **прикладі.** Добра й дійсна співпраця між двома державами, що відзначаються міцною внутрішньою організацією, яка забезпечує їх від частих в парляментарному режимі урядових змін, повиннаб звільнити решту суходолу від шкідливого звичаю переносити політичні інтереси в площину боротьби й інтриґ, забуваючи про ідеї колективної солідарности. В цьому розумінні, відвідини, що п. Чяно робить тепер у Берліні, сприяють не тільки все кращому виявленню паралельної акції цих двох держав, але й можуть бути пожиточні для цілої Европи, як добрий початок **нової доби...** Але, перш за все треба унешкідливити один фактор, що постійно турбує й перешкаджає цьому поліпшенню: фактор лівого екстремізму, цебто **большевизму,** що намагається вкинути Европу в хаос і перешкодити злиттю та гармонізації намірів і ситуацій. **Справжній ворог миру — це ота большевицька інфільтрація,** що намагається пройти в можливо більшу скількість національних організмів, для їх затроєння. Без цього, Европа моглаб одного дня віднайти себе і забезпечитися від розпаду. Саме цього не хоче большевизм і саме тому його пропаґанда так посилилася в останніх часах, затруївши національний організм Еспанії, ще донедавна здоровий, і посіявши утворення „народних фронтів", що паралізують діяльність урядів і загрожують їх існуванню, нелад в інших націях. Кожного разу, як в Европі позначалося якесь поліпшення ситуації, чи то в окремих державах, чи в складних рамках інтернаціональної політики, большевизм негайно мачав свої пальці, щоб не допустити до будького порозуміння в інтересах нормалізації життя Европи"...

Італія віддавна працює над переведенням спілки чотирьох — цебто Англії, Франції, Німеччини й Італії. Росія, а також і Польща, що, вважаючи себе „великою державою", почувалася ображеною виключенням її поза рамки впорядчиків Европи, — робили все можливе, щоб до такого порозуміння чотирьох не допустити. Одним з найбільш вдатних ходів в Москві в цьому розумінні було завязання французько-російського договору, що звів на нівець всі зусилля Муссолінія. Тепер, — нема сумніву, — всі зусилля Муссолінія й Гітлера скеровуватимуться на те, щоб привести до зірвання французько-московського союзу. До цього вестимуть ріжні дороги, а між ними без сумніву в першу чергу фашистизація Еспанії, а потім і Франції. На еспанському ґрунті можна чекати великих сутичок між новими спільниками з одного боку і Москвою та теперішньою Францією з другого боку. Чи виллються вони в щось поважніше, про те ще трудно було б сказати. Можливості тут всякі. В усякому разі, саме останніми днями Москва зазнала вельми болючої поразки через відому відмову Бельгії від давнього французько-бельгійського воєнного союзу. Бельгія, з моментом завязання французько-московського союзу та збільшення в Франції московсько - большевицьких впливів, почуває себе тепер загроженою не стільки з німецького боку, як з боку французького, — і тому домагається давньої передвоєнної невтральности: вона **не тільки не хоче більше забезпечувати Францію від німецького нападу,** але навпаки, хоче бути забезпечена іншими державами від можливости французького нападу. Ось так змінюються політичні ситуації. Недавні вороги робляться приятелями, і недавні приятелі ворогами.

Для нас, українців, італійсько-німецьке порозуміння цікаве з огляду на його антимосковське вістря, як і те, що італійці завжди висловлювалися за повну незалежність будучої української держави. А це останнє може параліжувати в німецькій політиці впливи московських єдинонеділимців (яких ще досить в Німеччині). Італія не має теж жадних інтересів в тому, щоб Україна залишалася чи знову зробилася будь-чиєю кольонією. А це теж важне.

Евген Онацький, Рим.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(47)

— Ей, ребят! За работу! — репетує прищоватий москалисько. Ніби з неба впали ноші, рискалі, сокири. Не з неба, а зпід землі. Земля ця родючою стала на такі речі. За окопом он невеличке шатро і коло нього вовтузяться „нехлюдки" у велитенських чоботниськах з попідвязуваними австрійськими попругами, одвислими животами. Коптить соромливим сивастим вусом димок, а в ньому притаковилося кілька „котьолків". Щось вариться. З боків, тут і там купи знаряддя — руского й австрійського. Робітники підходять і беруть. Москалі ділять їх на партії.

— Ви, десяток, шінелі, сапаґі і всякое таное барахно спасіть... Да, сукіни сини, не варавать, ні то кантрабьошкі всипем...

— Ви, пятьдесятков, тропов іскать. Больше вон там! — тикнув рукою на поле, що збігало до річки, засіяне колючими залізними ожинами, що розповзались у неладі, куди їм заманулося.

— А ви, кто по смелей і умней, сюда! Аружіе сабірать, но, чорт бярі, еслі каторий башку потеряет. Ти, малиш, — кивнув репаним носом на Володька — до первой ґрупи ступай. А ви ружя, шашкі, патрони — всьо, аднім словом, сберіте, не дайте сирой земле етіх прекрасних вещіц... Понялі?

— Понялі!

— Все понялі?

— Все!

— Марш!

І „нехлюдка", що несе своє пригноблене тіло, зпереду, і десять молодих хлопчаків за ним розлізлися по ходах, сполученнях, бліндажах. Володько не відстає. Ось він у глибокому бліндажі. Причі з дротяних сіток. Стіл зі селянської хати. Під столом пляшки, кілька пар черевиків, бляшанки з консерв, рушниці. Сиділи тут, кинули все і вивтікали десь до другої ями.

Але люди ті були працьовиті. Гляньте, чого тільки не понаробляли. Он вихід, сходи з різьбленими поруччями. Далі перебіжка, ще далі майданчик для невідомих потреб, здзьобаний стрільнами, які розкидали білі березові кілочки. Ніби бавились тут, поки не посварилися і не розкидали...

Ондео Василь. Він, ще з одним дричить на ношах купу прогнилого мяса. Володько підбігає...

— Не підходь! — кричить Василь. — Хай він згорить, як смердить! — Володько не потребує близько підходити. Він і здалека бачить те, що колись звалось австріяком. Його поперли в долину, де копають довжезну яму.

Фу! Яку бридку дістав Василь роботу.

В обід не міг їсти, все плював. — На них черви, як борозняки, лазять, а ти... Тьху!... В отих он „загражденіях" півсотню підібрали.

Натомилися всі за день, як чорти. Спати йдуть у покинуте село, де ще стояло кілька розбитих хат. І пісні навіть не лізуть на думку. Клякнути десь, схилити голову і спати. Всіх контролюють, бо хто сміє „казьонне" добро по домах розволікати?

Прийшли всі гаразд, але одинокий старший зі шпаковатою головою дядько Польон втяв штуку. Чорт знає, де він того пильника на свою голову дурну вискіпав. Приніс у малій кишенці блюзи один револьверовий навистріляний набій, зсунув на потилицю заялозену, подібну на стару капицю, шапку, присів і давай пилувати.

— Що робите, дядьку Польон?...

— Папіросницю.

— Дивіться, щоб воно вам не приснуло під ніс.

— Скорше йому очі виприснуть...

І не договорив. Бах! Польон сидів на камені й полетів навзнак.

— Ой, ой, ой! Рятуйте!

Погналися до нього, хто був поблизу. Лежить старий, шапка відкотилася, з пальців на руках сочиться густе червоне. Сорочка на грудях розпанахана.

— Сукин син, старий дурень! — лається хтось. При котрий за санітарем!...

Але санітар біг сам. Польон лежить на землі і янчить. Підняли його і шапку й понесли. Після довго гуторили і лаялися.

Володько, звичайно, коли приходив звідкись до дому, любив розповісти матері про все, що бачив. Тепер просто не знав, чи й буде оповідати. Все тут таке якесь, що в голові не вміщається і хочеться тільки байдуже, ніби лінивий дядько, що ледви коли витисне слово, махнути рукою.

Ліг, а сон обертається другою стороною і сниться далі, тільки в інших барвах та тонах. Ранок знов вертає вчорашне. Зубате коло скреготно чіпляється часу і повертає його незґрабними рухами. Лише сонце таке, як і завжди. Опаляє собі навкруги товсту землю, що рветься з руїн, щоб воскреснути та крикнути всім величну знану пісню.

(Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 7. листопаду, в галі під ч. 435 Мейн ул., в годині 7-мій ввечір. Пригадуємо членам, щоб принесли тікети або гроші за продані тікети з минулого балю, коли бажаєте точного і скорого справоздання. — В. Матійчук, предс.; С. Вінярський, кас.; А. Вакулінський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 8. листопаду, точно в годині 1:30 пополудні, в галі парохіяльній. Напоминаємо членів, щоб не легковажили собі зборів, бо як члени не приходять на збори, Братство стоїть на місці, без ніякої активности. Таксамо пригадуємо членам, що Союзова кампанія для приєднання нових членів мусить бути виконана нами, членами. — Мг Ковальчук, секр.

Приятелька: Я дійсно не розумію твого Михася: не любить спорту, не любить книжки, не любить театру, ані музики. Щож він власного любить?

Маруся (гордо): Мене!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ МАЄМО КОРОЛЯ?

Америка тепер на роздоріжжі. В Америці роблять заходи нині й будуть робити їх далі по вівтірку (по виборах), щоби в Америці завести короля з божої ласки. І в Америці буде король, якщо президентом стане Рузвелт.

Так говорив дня 1. листопаду в Дітройт на радіо до тисяч людей о. Чарлз Коклин.

Цікаво, що каже о. Коклин нині? Чи справді він пічне рахувати 1936-тий рік як перший рік панування династії Рузвелтів?

КОРОЛЬ, ЧИ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ БАНКИРИ?

На передодні виборів загорив був про вибори американський автомобілевий король Генрі Форд.

Запевняв він своїх співгорожан, що вівтіркові вибори вирішають, чи в Америці промисловці й робітники мають дістати назад право вести промисли свобідною ініціятивою чи може вони далі мають оставатись під контролею, себто керівництвом, інтернаціональних банкирів.

Отже, на думку Форда, промисловці й робітники втратили право вести промисли свобідною ініціятивою від обняття уряду Рузвелтом у 1932-гім році. Цю владу захопили під покровом і за дозволом Рузвелта інтернаціональні банкири. Отже в 1936-тім р. перед виборами стояли дві дороги: як Рузвелт буде вибраний, промислами будуть керувати за його дозволом інтернаціональні банкири; як буде вибраний Ландон, то інтернаціональні банкири втратили би владу над промислами, а промисловці й робітники дістали би назад у свої руки владу над промислами.

ЧОМУ ФОРДОВІ РОБІТНИКИ НЕ МАЮТЬ ВЛАДИ?

Як звісно, виграв Рузвелт. Отже нібито інтернаціональні банкири далі мають владу над американськими промислами, а Генрі Форд і його робітники не мають.

Яку владу в Фордових фабриках має Форд, робітники можуть не знати; але яку владу в Фордових фабриках мають Фордові робітники, це робітники знають дуже добре.

Отже, як влади не мають, то най вони знають, що цьому винуватий Рузвелт та його інтернаціональні банкири.

Таку розумну фільософію подав самий мудрець з Дірборну.

КОМУНІСТИЧНЕ ГНІЗДО.

У передодень виборів видала „східня дивізія Краевого Републиканського Комітету" осторогу до виборців не слухати письменників, згуртованих у „федеральнім письменничім проєкті Адміністрації „Поступу Праць", зорганізованім урядом президента Рузвелта.

Говорила „східня дивізія" виборцям, щоби малися на великій осторожности перед цими письменниками на „реліфі", бо вони всі комуністи. Комуністи від самого споду до самого верху, до самого голови цього „проєкту" у Вашингтоні, Генрія Ґ. Алсберга. Мовляв, це чистої води комуніст.

Чистої води комуніст Алсберґ подав у своїй публичній заяві, що він ніколи до комуністичної партії не належав і ніколи комуністичних поглядів не мав. Як він хотів раз вибратися до Росії, комуністи його не пустили. Він улаштовував віча проти обмеження свободи слова большевицьким урядом, а комуністи ці віча розбивали.

Чи дивуватися тепер, що ця „східня дивізія" не знайшла серед виборців багато послуху? Що мали собі думати виборці про виборчу кампанію, що на один бік представляла Рузвелта як претендента на королівську корону, на другий бік як тайного спільника інтернаціональних банкирів, а на третій бік за основника комуністичних „ячейок"?

ПРОРОК ГОВОРИТЬ.

Як Вилієм Рандолф Герст, власник великого числа ґазет, вертався в понеділок з Европи в Америку, ґазетярі питалися його, чи захоче він сказати, як випадуть вибори президента Злучених Держав.

Так, говорив Герст, він радий буде американцям сказати, як випадуть вибори. Ґазетяр остерігав його, що всяке пророкування — ризиковна справа. Адже можна помилитися. Чи захоче Герст заризикувати своєю репутацією пророка?

„Я вже заризикував її", — сказав Герст. І він сказав американцям, що їх найближчим президентом буде Алф Ландон.

На другий день Герстові ґазети поспішилися з донесеннями, що в Америці президентувати буде Рузвелт.

Ось шкода, що не було з Герстом Бризбейна. Тоді Герст міг би сказати, що президентом буде Ландон, а Бризбейн, що президентом буде Рузвелт. І вийшло би таке, що хтось усе вгадав би. Як з тою бабою, що мала двох синів-угадьків: як один скаже, що буде погода, а другий, що буде негода, один певно вгадає.

Цілими місяцями йшли напасти на Рузвелта з боку републиканців, що мовляв, Рузвелт деспот, диктатор, королівський претендент, комуністичний диктатор, приятель інтернаціональних банкирів, а дня 4-го листопаду, кілька годин по виборах, републиканський кандидат Ландон зателе́графував до Рузвелта таке:

„Президент, Гайд Парк, Ню Йорк.

„Край промовив. Кождий американець прийме це рішення та буде працювати для спільної справи добра нашого краю. Це дух демократії. Прийміть від мене щирі ґратуляції.

Алф. М. Ландон".

Справді лекція демократії. Якби в Америці не було справжньої демократії, то негайно якийсь ґенерал, невдоволений з рішення народу, схопив би за зброю та пішов би установляти уряд, який, на ґенеральський погляд, представляє народ.

В обличчі смерти.

87-літній лежить смертельно хорий. Знає, що хвилини його пораховані, тому прикликав двох послугачів із похоронного заведення та дає їм вказівки про подробиці похорону. Вкінці виймає пять долярів і каже:

— А як уже мене похороните, то підете собі до салуну й випете за моє здоровля.

—o—

Два подорожні стрічаються в готелі.

— Чи в вашій кімнаті є також стільки блощиць, як у моїй?

— Я радо відповів би на ваше питання, одначе насамперед мусів би знати, скільки є в вашій?

—o—

Священик (до селянки, що лежить у ліжку): — То ви, Катерино, кажете, що лежите вже три роки в ліжку?

Селянка: Так, прошу отця духовного, тому три роки був у мене лікар і сказав мені, що не вільно мені встати, поки знову не прийде, одначе від того часу не приходив.

—o—

Лікар і хорий.

Нарешті горячка опала. Лікар відітхнув.

— Ласка божа врятувала вас, та завдячуєте це й тому, що маєте сильний орґанізм! — каже лікар.

Хорий усміхнувся вдоволено:

— Сподіюся, пане докторе, що ви візьмете це під увагу при виставлюванні рахунку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОПЕРА „МАЗЕПИ" ЗНОВУ НА ОВИДІ.

Іван Мазепа це безсумнівно одна з найславніших лицарських постатей України. З особою великого цього гетьмана звязана тісно епоха на переломі 17-го та 18-го століття. З ним лучиться тісно наше сучасне державницьке відродження.

Мазепа це один з тих нечисленних українських гетьманів, які були не тільки добрими полководцями, але також проворними політиками та зрілими державними мужами. Ідею української державности ставить Мазепа ясно та непримирно, кидаючи її як визов нашим ворогам. Ось його слова, взяті з лібрета опери:

Без волі, свободи і слави
Ми гнулись довго, мов раби,
Чи пануванням Варшави,
Чи самоволі Москви.
Та самостійною державою
Україні стати вже пора!
Знамя і гетьманську булаву
Я підіймаю на царя!..

Мазепа вмів теж бути гнучким дипльоматом та вмів використовувати в даний мент пригожі обставини: одним словом, вмів бути львом і лисом. Це він орґанізує козацькі полки та адміністраційний апарат, а рівночасно, щоб приспати чуйність московського царя, впевняє його про свою відданість та льояльність.

Як лицар та політик здобув він собі славу в цілій Европі. І тому не диво, що його особа знайшла відгомін в европейській літературі. Славні европейські письменники - драматурґи, як анґлійський Байрон чи польський Словацький, оспівували славу Мазепи. Можна сміло сказати, що жадна з українських державних постатей не заняла стільки місця в світовій літературі, що гетьман Мазепа.

Це теж вимріяний лицар — для жіноцтва. І тому теж не диво, що дочка ґенерального старшини Кочубея втікає з дому за Мазепою, що каже про нього:

...Мені одно лиш любо:
Чути мову Мазепи
Та бачити гордий його вид!

Свою увагу присвятив Мазепі теж і славний композитор Петро Чайковський, що написав оперу „Мазепа".

Оцю оперу матимемо тепер знову змогу побачити в Карнеґі Гол в Ню Йорку. Побачимо гетьмана Мазепу на білому коні, так, як виглядав він перед битвою під Полтавою 1709 р.

В опері „Мазепа" виступить першорядний добір артистичних сил. Симфонічна орхестра, яка супроводить оперу, має поміж собою найкращих наших віртуозів-музикантів, а помічник дириґента це наш композитор, п. Придаткевич. Прекрасні костюми артистів в опері дадуть нам змогу пізнати нашу бувальщину в повному її виді та красі, як щось чаруюче, лицарське. Це доба, коли то світ числився з нами, як з лицарською нацією, коли то славний завойовник Карло XII у свойому поході на Москву лучиться з гетьманом Мазепою та обидва спільно воюють.

При тій опері ми мусимо мати свій балет. За ту працю взявся балетмайстер Д. Чутро. Треба підкреслити, що це є перша спроба створити український оригінальний балет. Такий балет, якщоб повстав, був би для нас доброю пропаґандою.

Теофіль Ольшанський,
Ню Йорк, Н. Й.

Полярна виправа.

Швець приніс чоботи підбігуновому дослідникові.

— Я приніс панові нові чоботи для нової підбігунової виправи. Чи пан були задоволені з останньої пари?

— О так! — каже дослідник — то були найсмачніші чоботи, які я колинебудь їв.

УВАГА! АНСОНІЯ, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ І УКРАЇНСЬКОГО ЦЕРКОВНОГО ХОРУ

при церкві св. Ап. Петра й Павла, відбудеться

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

В ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНІ В ЛІБЕРТІ ГАЛІ.

Святочну промову виголосить **М. Дудра**, редактор „Лемківського Дзвона". Хор під управою **Р. Гвоздевича.**

Просимо всіх українських громадян прийти численно на це Велике Свято. — **Комітет.** 260

ПОЗІР! НЮ ГЕЙВЕН, КОНН., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДАМИ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ

:—::—: відбудеться :—::—:

ПОСВЯЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАПОРА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

В ЛИТОВСЬКІЙ ГАЛІ,

339 GREEN STREET, NEW HAVEN, CONN.

На це свято запрошуємо всіх українців і українок, старших і молодших, як рівнож просимо доокличних громадян, щоб прибули до нас на цей день та щоб помогли нам скрипити свої сили в нюгейвенській громаді. На це Свято ми запросили визначніших американців, тому не забудьте за цей день, а прийдіть якнайчисленніше, щоб показати американцям, що ми дійсно зорганізована нація. Національний Прапор скріпляє нас усіх, додає нам духа і витревалости по Громадах, Товариствах і всіх організаціях. Тому ми звертаємося з просьбою до місцевих і позамісцевих громадян, Братств, Товариств, Клюбів, Сестрицтв, Чер. Хреста в Стемфорд, Савтпорт, Бріджпорт, Дерби, Ансонія, Мереден, Ню Брітен, Гартфорд і всіх, котрі можуть приїхати на це свято.

Свято відбудеться в такім порядку: СЛ. БОЖА в год. 10-тій, яку відправить о. Р. Волинець. По Сл. Божій відбудеться ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА. По посвяченню всі підемо на Литовську Галю, там відбудеться спільний ОБІД та Реферат з рамени О. Д. В. У. Відпоручник О. Д. В. У вручить прапор нюгейвенській молоді. По закінченню церемоній розпічнеться ЗАБАВА і буде продовжатись до пізної ночи. До танків буде пригравати Укр. Оркестра, котра вам є вже знана. Білети на обід і танець $1.00, а на танець 35 центів.

Українська Радіова Година, що відбувається **кожної неділі во стації W. E. L. I. 900 Kc. проголосить це свято 15. листопаду. Накрутіть свої радія і слухайте цього оголошення. Адреса до церкви: 127 PARK ST., New Haven, Conn.** — КОМІТЕТ. 260,6

УВАГА! ЙОНКЕРС, Н. Й.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ПОДІЛЬСЬКА СІЧ, ВІД. 8. У. Н. СОЮЗУ В ЙОНКЕРС, Н. Й.

:—::—: влаштовує :—::—:

ДВАЦЯТЬ-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ

СВОГО ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

В неділю рано по Службі Божій буде відправлена Панахида за померших членів Товариства.

В годині 6-тій вечір відбудеться спільна вечеря членкиць і членів Товариства.

На ювилейнім Святі буде приявний **гол. предс. У. Н. С., М. Мурашко; місцевий парох о. М. Кінаш;** д-р Е. Майчик і **WM. CAULEY.**

Вступ на вечеру $1.50 від особи.

Забава відбудеться в У. Н. Домі, при 13 WASHINGTON ST., YONKERS, N. Y. 260

УВАГА! ПАСЕЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ХОР ім. ЛИСЕНКА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛ. ГРОМАДІ поставить драму о. Степана Мусійчука, в 5 діях, з живими образами Листопадових днів нашої слави і волі, під заголовком:

„В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ"

В ГАЛИ ПІД Ч. 47 HOPE AVENUE, PASSAIC, N. J.

В НЕДІЛЮ, ГНЯ 8-го ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

Початок точно в годині 7-мій ввечір. — Вступ: старші 35 ц., діти 10 ц.

В головних ролях виступають: пані Куцах, панна Кат. Бунга і панове: Давидович, Тебачук, Лелет, Дидьо, Живіцький, Мікула і гурт селянський та гурт Січових Стрільців. — **Режісеруе сам автор.**

Драма як раз під пору Листопаду. В драмі представлена наша боротьба в 1918тім році за волю України. Приходіть усі і приводіть знайомих, а не пожалуєте. 260

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н.Й.! УВАГА!

ДУХОВНА МІСІЯ

:—::—: відбудеться :—::—:

В ЦЕРКВІ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ, ч. 26-28 ІСТ 7. ВУЛ.

в днях

ВІД 7-ГО ДО 15-ГО ЛИСТОЧАДУ 1936 РОКУ

Першу місійну проповідь виголосить о. місіонар В СУБОТУ, дня 7-го ЛИСТОПАДА в годині 7-мій вечір і подасть дальший порядок місії.

Місію переведе Впр. о. місіонар Гр. Шишкович чина Спасителя з Йорктон, Канада.

Запрошуємо всіх українців міста Ню Йорку і околиці взяти участь у тій духовній місії. 255,60

о. Петро Понятишин, о. Филемон Тарнавський.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., ТА ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В НЮАРКУ

:—::—: відбудеться :—::—:

В СУБОТУ, ДНЯ 7-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СІЧОВІЙ ГАЛІ,

229 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.

Цим запрошуємо всіх місцевих і позамісцевих громадян прийти численно на цю правдиво веселу забаву. — Добірна музика. 260

Комітет.

СЛОВЯНИ В ЕСПАНІЇ

Гаджіб Вада.

Як Мугамед Абдельджіябар здобув почесть гаджіба, викликало це довгі усобиці (громадянські війни). Мугамед постановив відібрати королеві Гішемові престіл і життя. **Мали вже вбити Гішема, як дізнався про те словянин Вада, підкоморій, або наставник словянської кімнатної сторожі короля Гішема, що дуже любив свого пана.** Він пішов до Мугамеда та сказав: „Навіщо проливати кров нещасного, коли і без того можеш осягнути мету? Вистане замкнути Гішема на все життя у вязниці. Я сам вкажу найлекший спосіб". Мугамед послухав ради словянина. Схопили якогось словянина, дуже похожого на короля, вдушили та всунули у королівське ліжко. Гішема тимчасом потайки скрили в хаті одного довірливого везира. Рівночасно розпустили вістку про недугу Гішема, опісля про його смерть. Мугамед проголосив себе королем, прибравши назвище Ель Могді Біля, себто присмирник.

Він постановив прогнати загально зненавиджену африканську сторожу. З того прийшло до довгої громадянської війни. Африканці воювали під проводом завзятого Сулеймана. Щастя переходило на бік одних то других.

Словянин Вада постановив вихіснувати нагоду. Будучи, поправді самовладним паном Кордови, довів Вада до того, що, не ждучи виразного приказу Мугамеда, вивів із укриття короля Гішема та показав його народові у великій мошеї. Було це в липні 1010. р. Ціле місто зраділо, як розійшлася вістка, що король Гішем живе. Безчисленні **юрби народу зійшлися перед мошею, де їм словянин Вада представив монарха.** Його серед окликів загальної радости проголосили королем і завели до альказару (замку). **Мугамеда, що там був укрився, словянин Анбаро привів до Гішема,** який засудив Мугамеда на смерть. Голову вбитого післали його противникові Сулейманові.

Тепер треба було ще привернути в державі повний спокій. Сулейман усе ще загрожував столиці, а збунтувався теж ґумернатор Толеда Обейдаля. **Це завдання поручив король Ваді. Команду над словянськими відділами віддав Вада словянам Загорові й Анбарові,** а сам Вада на чолі кінноти вирушив до Толеда. Вада розбив військо Обейдалі, його самого взяв до неволі та відіслав до Кордови. Там на приказ короля Гішема кат відрубав голову Обейдалі. Сулеймана перемогли оба словянські вожди Загор і Анбар.

„Словянин Вада — читаємо в арабських соповіданнях Конде — вернувся до столиці повен радости із свого чину, відправив християнські підмоги та ще більші обітниці дав їм на дорогу. Король Гішем приняв його із найбільшою пошаною. **Словянам, що були під його приказами, понадавав уряди алькальдів і досмертні намісництва в південній Еспанії".** Інший історик каже: **„Відтепер Гаджіб Вада при помочі своїх словян володів самостійно в Кордові. Намісництва найзнатніших міст дісталися словянам".**

Історик Гамер-Пурґшталь каже: **„Тепер панами Андалюзії (Еспанії) були словяни. Майже всі провінції перейшли під володіння словян".**

Та Сулейман усе ще не зовсім був переможений. Він **видав відозву, якою накликав губернаторів східньої Еспанії, щоб спротивилися перевазі словян, які „тиранізують Кордову й інші міста".**

До короля Гішема дійшла чутка, що Вада змовляється із Сулейманом. Перевели слідство в домі Веди й тут знайшли листи, що їх Гішем видав до ґубернаторів, накликаючи до війни проти Сулеймана. Тому, що Вада ховав ті листи, на приказ короля Гішема відрубали Ваді голову (1011. р.).

(Кінець буде).

ВЖЕ В ЕТІОПІЇ КРАДУТЬ..

Італійські часописи майже що дня розписуються про те, як то праця при будові доріг в Етіопії поступає вперед і які вдоволені є робітники, що працюють при будові доріг, і як їм добре платять. Тимчасом рекрутація нових робітничих відділів до східньої Африки мабуть не вдалася.

Немалу сензацію викликала вістка з Асмари, що ґубернатор ґенерал Ґуцоні мусів для приміру покарати деяких підприємців, яким віддали були будову дороги Адіґрат-Аляджі. Ґенерал Ґуцоні перевів несподівану інспекцію та ствердив, що підприємці ошукують робітників і не виплачують їм установленої плати, а таксамо харч дуже поганий.

Підприємця Ерколе Ґрасо арештували та відставили назад до Італії й покарали карою 50,000 лір. Таксамо покарали карою 75,000 лір будівельне підприємство Саблінія, якого 3 інжинірів арештували. Цю приватну вістку повтердили італійські часописи та зазначили, що Мусоліні приказав перевести якнайгостріше слідство.

ЧОГО МОЖЕ ДОКОНАТИ ВІДВАГА Й ЗРУЧНІСТЬ.

Молода, добре виспортувана хінська боксерка з замилування, панна Мавуюмей, несподівано зустрілася перед брамами міста Шанґгаю з девятьома вломниками. Дівчина допустила кожного до себе й кожного так влучно почаступала боксерським ударом, що, хоч яке це неймовірне, обезвладнила девять мужчин і передала їх шанґгайській поліції. Сьогодні панна Мавуюмей служить при шанґгайській поліції.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ ВИКУПЛЕННЯ НАРОДНЬОГО ДОМУ В ЗАЛІЗНЯХ, ПОВІТ ЗБОРІВ

:—::—: улаштовується :—::—:

ПЕРШИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.

У VOLKS LYCEUM HALL,

218-220 EAST 2nd STREET, NEW YORK CITY.

Початок в годині 8-тій пополудні. — Вступ 40 центів.

Музика Радіова С. Дембіцького.

Комітет запрошує усіх українців міста Ню Йорку і з околиць прийти на цей баль. А головно відноситься до Громадян міста Залізці Нові і Старі, Гаїв Ростоцьких, Заруди і Ковтунів, як рівнож і з поблизьких сіл. Дохід з цього балю призначений на Народній Дім в Залізцях Нових, де буде служити для цілого округа Залізчини, пов. Зборів. За добру гостину ручить 260

Комітет.

P. STASIUK

124 FIRST AVENUE,

між 7-мою й 8-мою вулицею

Білий дім у бльоку

NEW YORK CITY

ФІЛІЇ

628 5th AVENUE

(МІЖ 17-ТОЮ І 18-ТОЮ ВУЛИЦЕЮ) БІЛИЙ ДІМ У БЛЬОКУ

BROOKLYN, N. Y.

121 NASSAU AVE.,

(МІЖ УЛИЦЯМИ ECKFORD І OAKLAND)

(GREENPOINT)

BROOKLYN, N. Y.

НА П'ЯТНИЦЮ І СУБОТУ (6 І 7) ЛИСТОПАДУ ФІРМА СТАСЮКА ПОРУЧАЄ:

Шинки вуджені задні 25 цнт. фунт	Ковбаса Свіжа не вуджена 25 цнт. фунт
Лойн оф Порк (в цілім кавалку) 20 цнт. фунт	Крайові Шинки імпортовані 4-фунт. $1.60
Солонина паприкована 17 цнт. фунт	Шинка варена (Boiled Ham Sliced) 55 цнт. фунт
Вуджений Тендерлойн 31 цнт. фунт	Вудженка з реберками (RIB BACON) в цілим кавалку 22 цнт. фунт
Шинка передня вуджена. 19 цнт. фунт	Ковбаса вуджена сікана 25 цнт. фунт
Крайові Шинки імпортовані 2-фунт. 85 ц.	Шинки задні свіжі 22 цнт. фунт

ВІЙСЬКОВЕ ПРИСПОСІБЛЕННЯ У ШКОЛАХ.

Міністерство освіти в Польщі в порозумінні з військовою владою рішило ввести деякі зміни в програмі навчання в середньому загально-освітньому шкільництві згідно з потребами військового вишколу до оборони краю. В цьому шкільному році як переходовому програма навчання в чотирьох клясах ґімназій нового уладу буде відповідати першому ступневі військового приспосіблення.



ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКА гр.-катол. Парохія в Сентралії, Па., пошукує **ДЯКО-ВЧИТЕЛЯ** з добрим голосом, тверезого, котрий має учити діти, давати представлення і провадити хор. Платня згідно з угодою. Посада до обняття сей час. Голоситися: **JOHN LUPACIY, P. O. Box 472, Centralia, Pa.** 259-60

В БРОНКС, Н. Й.

до винайму **КРАСНА ГАЛЯ** на представлення, концерти, віча, балі, весілля, христини і ріжнородні забави. Велика сцена, нові декорації, вигідна кухня і ґардероба. Виплатиться нюйорським Товариствам влаштовувати підприємства. Галя під числом **1013 East Tremont Ave., Bronx, N. Y.,** один бльок від 177 вулиці собвейової стації Бронкс парку. Галя відчинена від години 7-мої ввечір кождого дня. 242,-

---

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

СТУДІЯ

УКРАЇНСЬКОГО АРТ.-МАЛЯРА

ІВАНА КУЧМАКА

під ч. 237 E. 10 ВУЛ. в НЮ ЙОРКУ.

Отсим подаю до відома всім заінтересованим, що **виконую всі малярські праці,** як: портрети, краєвиди, церковні образи, ілюстрації й інше. Також виконую всякі контрактові праці, як мальовання церков, галь, народніх домів, та сценічні декорації. Ціни уміркований. 207,-

Іван Кучмак, арт.-маляр.

НАЙГІРШЕ ХОРІ,
НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ!

Даром пробка зілля

МІЛЕРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ СТУПНЕМ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Хочемо, щоб найбільше людей пізнали це відоме лікарство, зільне, котре доконало таких чуд у недугах шлунка, ревматизму і недуг нирок.

Одна Велика Коробка $1

вистане майже на цілий місяць помочі для найгіршого хорого.

Спеціяльна оферта читачам „Свободи":

[ ] $1.00 за одну коробку Мілертону
[ ] $1.50 за дві коробки Мілертону
[ ] $2.00 за три коробки Мілертону

Питайте за зіллям Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 626, Newark, N. J.

Потребуємо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N.Y.

Tel. Ludlow 4-2568.